

Plán péče o PR V Horách

**na období
2025-2034**

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území.....	3
1.1. Základní identifikační údaje	3
1.2. Údaje o lokalizaci území.....	3
1.3. Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	3
1.4. Výměra území a jeho ochranného pásma	4
1.5. Překryv území s jinými chráněnými územími	4
1.6. Kategorie IUCN	4
1.7. Předmět ochrany ZCHÚ	4
1.7.1. Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu	4
1.7.2. Hlavní předmět ochrany – současný stav	5
1.8. Cíl ochrany.....	5
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany.....	6
2.1. Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů.....	6
2.2. Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti	7
2.3. Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy	8
2.4. Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	8
2.4.1. Základní údaje o lesích	8
2.5. Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup	10
2.6. Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	14
3. Plán zásahů a opatření.....	16
3.1. Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	16
3.1.1. Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání.....	16
3.1.2. Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	18
3.2. Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	18
3.3. Zaměření a vyznačení území v terénu	19
3.4. Návrhy potřebných administrativně–správních opatření v území	19
3.5. Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností.....	20
3.7. Návrhy na průzkum či výzkum území a monitoring předmětu ochrany území.....	20
4. Závěrečné údaje.....	21
4.1. Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací).....	21
4.2. Použité podklady a zdroje informací	21
4.3. Seznam používaných zkratk.....	22
4.4. Plán péče zpracoval.....	23
5. Přílohy	24

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	482
kategorie ochrany:	přírodní rezervace
název území:	V Horách
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	výnos
orgán, který předpis vydal:	Ministerstvo kultury ČR
číslo předpisu:	17.094/87-VI/2
datum platnosti předpisu:	21. 12. 1987
datum účinnosti předpisu:	29. 12. 1987

1.2 Údaje o lokalizaci území

kraj:	Plzeňský
okres:	Rokycany
obec s rozšířenou působností:	Rokycany
obec s pověřeným obecním úřadem:	Zbiroh
obec:	Terešov
katastrální území:	Terešov

Orientační mapa s vyznačením území – viz příloha M1

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území: V Horách

Katastrální území: 766453 Terešov

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastníctví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
1338		lesní pozemek		252	51 9648	51 9648
Celkem						51 9648

Při digitalizaci katastru došlo k přečíslování parcel a úpravám výměr. Ve vyhlášovacím předpisu je uveden pozemek p.č. 632/1 o výměře 50,63 ha. Nesoulad mezi výměrou ve vyhlášovacím předpisu a skutečností by měl být odstraněn přehlášením.

Výměra dle současného schváleného LHP Terešov (2016 – 2025) je 52,12 ha.

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma – viz příloha M2

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	51,9648	2,50000		
vodní plochy	-	-	zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	-
			vodní tok	-
trvalé travní porosty	-	17,7750		
orná půda	-	-		
ostatní zemědělské pozemky	-	-		
ostatní plochy	-	-	neplodná půda	-
			ostatní způsoby využití	-
zastavěné plochy a nádvoří	-	-		
plocha celkem	51,9648	20,2750		

1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími

národní park: ---
chráněná krajinná oblast: ---
jiný typ chráněného území: ---

Natura 2000

ptačí oblast: ---
evropsky významná lokalita: ---

1.6 Kategorie IUCN

IV. - řízená rezervace

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Svahový smíšený les s bohatým zastoupením tisu, hájovou květenou a zvířenou.

1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav

A. ekosystémy

název ekosystému	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
suťové a roklinové lesy	45	Různověké, rozvolněné převážně zapojené lesní porosty s velkou druhovou diverzitou. Výskyt v severní a severozápadní části PR nad Vejvanovským potokem. Stromovému patru dominují javory, jasan, habr, buk, lípa, jedle a smrk. V těchto porostech se nachází těžiště výskytu tisu. Bylinné patro bohaté.
bikové a jedlové doubravy	35	Jižní a centrální část rezervace výskyt kultur s významným zastoupením smrku, dubu, modřínu a borovice. Příměs jedle ojedinele tisu. Chudé či chybějící bylinné patro.
dubohabřiny a lipové doubravy	20	Východní část, výskyt dubu, jedle, smrku, lípy, habru, tisu a modřínu. Bylinné patro chudé.

B. druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
tis červený (<i>Taxus baccata</i>)	stabilní populace, na lokalitě se vyskytuje cca 1/4 všech jedinců tisu červeného rostoucích na přirozených stanovištích v ČR	§2 - silně ohrožený	roztroušený výskyt po celé rezervaci, nejvíce v porostu 1B a 1C nad Vejvanovským potokem

1.8 Cíl ochrany

Populace tisů na území rezervace a v bezprostředním okolí je nejpočetnější a tím i nejvýznamnější populací tohoto zvláště chráněného druhu na území ČR a patří mezi významné lokality i z evropského hlediska. „Terešovské tisy“ jsou největším pozůstatkem původně rozsáhlého výskytu tisu na území západních a středních Čech. V současné době představuje důležitý článek koridoru, umožňující výměnu genetické informace mezi zbytkovými populacemi tisu v okolí Berounky a jejích přítoků.

K zachování populace tisů je nutné vytvoření různověkého, prostorově diferenciovaného, druhově smíšeného lesního porostu, který by tisovou populaci chránil. Tyto porosty jsou na území rezervace dostatečně zastoupeny pouze na exponovaných partiích. V centrální části jsou tyto „ochranné“ porosty zastoupeny nedostatečně. Proto je třeba je na území rezervace udržet, rozšířit a vhodným režimem navést do přírodě blízkého stavu.

Dále je nutné přistoupit zodpovědně ke snížení a udržení stavů spárkaté zvěře ve stavech umožňující obnovu lesa v přírodě blízké druhové skladbě.

Prioritou a důležitou podmínkou k uplatnění aktivního managementu vedoucí k ochraně lokality, je především vzájemná spolupráce s vlastníkem lesa a po dohodě zavést reálně uplatnitelné postupy obhospodařování lesů, respektující cíle ochrany přírody s minimálními ekonomickými dopady na vlastníka lesů.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Přírodní rezervace se nachází západně od silnice 235 mezi obcemi Terešov a Mlečice u osady Terešovská Hut'. Jedná se o severozápadně orientovaný svah nad pravým břehem Vejvanovského potoka a ve vrcholové části lokality V horách.

Z geomorfologického hlediska se rezervace nachází v Poberounské soustavě, v podsoustavě VB – Plzeňská pahorkatina, v celku VB-2 Plaská pahorkatina, v podcelku VB-2D Kralovická pahorkatina a v okrsku VB-2D-c Radnická vrchovina.

Nadmořská výška území se pohybuje v rozmezí 355 m.n.n. (úroveň hladiny Vejvanovského potoka v severním cípu rezervace) až 449 m.n.m. (západ centrální části). Převýšení strmého severozápadního svahu se pohybuje mezi 50 – 80 m.

Geologicky je oblast PR V Horách součástí komplexu kambrických vulkanitů Křivoklátsko-rokycanského pásma s převážně kyselým charakterem. Půdotvorný substrát na území rezervace tvoří deskovitě odlupné porfyryty – celkově hodnoceny jako nadprůměrně úrodné (většina území rezervace), a pak jemnozrnné porfyryty (ve východní části rezervace). Oba typy hornin vystupují rovněž jako skalní výchozy v severozápadní části rezervace.

Plošně nejrozsáhlejšími půdami jsou zde typické kambizemě v asociacích s typickými rankery až litozeměmi. V severní části zasahuje do rezervace hnědozem typická na sprašových hlínách, při východním okraji glej typický.

Průměrná roční teplota se pohybuje kolem 7,6°C, průměrný roční úhrn srážek 536 mm, z toho ve vegetačním období (červen až září) 355 mm.

Potenciální přirozenou vegetací jsou acidofilní doubravy sv. *Genisto germanicae-Quercion*, konkrétně bikové nebo jedlové doubravy (*Luzulo albidae-Quercetum petraeae*, *Abieti-Quercetum*).

Z hydrologického hlediska se území nalézá v povodí Vejvanovského potoka, jenž je zároveň její severozápadní hranicí. Druhá polovina rezervace je v povodí Terešovského potoka, přesněji řečeno jeho bezejmenného levostranného přítoku, který pramení v okraji rezervace.

Důvodem k vyhlášení přírodní rezervace (1966) byla ochrana jedné z nejbohatších lokalit s výskytem tisů červeného. Podle posledního hodnocení stavu populace tisů v PR V Horách (Merklová et Tichá 2005) zde roste bezmála 3 400 jedinců a množství semenáčků.

Přehled zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	popis biotopu druhu, další poznámky
tis červený (<i>Taxus baccata</i>)	roztoušený výskyt po celé rezervaci, nejvíce v porostech nad Vejvanovským potokem – stabilní populace	§2-silně ohrožené	suťový les – hlavní výskyt, roztoušen po celé rezervaci
lilie zlatohlavá (<i>Lilium martagon</i>)	výskyt na dvou místech	§3-ohrožené	suťový les - JZ část rezervace
oměj vlčí (<i>Aconitum lycoctonum</i>)	ojedinělý výskyt	§3-ohrožené	suťový les - JZ část rezervace

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti

Místní názvy Terešovská Huť a Terešovské hory připomínají, že se zde v blízkém okolí těžila a zpracovávala železná ruda, což mělo vliv na obhospodařování okolních lesů – velké potřeba dřevěného uhlí a dřeva.

a) ochrana přírody

První zjištěné snahy o ochranu „Terešovských tisů“ inicioval Kašpar Maria ze Štenberka (1761 až 1878) zajímající se o botaniku a paleontologii. Ten po zhlédnutí lokality požádal tehdejšího majitele panství hraběte Františka Cavrianiho o ochranu rostoucích tisů. Takže určitou míru ochrany (či spíše tolerance) tisů červeného lze v dané lokalitě datovat od počátku 30. let 19. století.

Území bylo vyhlášeno výnosem Ministerstva školství a kultury čj. 33.146/66 – V/2 ze dne 16. 8. 1966. Přehlášeno bylo výnosem ministerstva kultury ČSR č.j. 17.094/87-VI/2 ze dne 21.12. 1987.

Důvodem vyhlášení je ochrana svahového smíšeného lesa s bohatým zastoupením tisů červeného, hájové květeny a zvířeny.

Podle soupisu provedeného v roce 1942 bylo v chráněném území 2 884 kusů tisů. Inventarizace tisů v ZCHÚ provedená v roce 2001 potvrdila výskyt cca 3 378 kusů tisů přesahující výšku 1m.

b) lesní hospodářství

Tis červený se původně vyskytoval v hojném počtu na celém území současné rezervace a jejího okolí. V místech, kde jsou dnes kulturní porosty SM a BO, zjistil SVOBODA (1943) 200 tisových pařezů – současné porosty 1D, 1E. Současná snížená frekvence výskytu tisů v těchto porostech je evidentně důsledkem pro tis nevhodného holosečného hospodaření s dominancí SM, upřednostňovaného v minulosti.

Již cca před 20 lety byla započata přeměna dospělých smrkových porostů na porosty smíšené s vyšším podílem listnatých dřevin. Tím jsou postupně vytvářeny předpoklady, návratu tisů na místa původního rozšíření v odpovídajícím zastoupení.

Tis červený je druhem velmi citlivým na změny porostních podmínek vyvolané intenzivním hospodařením. Pro stabilitu populace tisů je nezbytná stabilita podmínek celého lesního komplexu, včetně částí na nichž se tis červený aktuálně nevyskytuje. Je nutno pokračovat v započaté přeměně druhové skladby a postupné repatriaci tisů na místa původního rozšíření.

Návrh managementových opatření v lesních porostech viz kap. 2.5. a příloha Tab. I.

c) myslivost

Stavy zvěře jsou mnohonásobně vyšší a na celé lokalitě je patrný negativní vliv vysokých stavů spárkaté zvěře. Je zde znemožněna přirozená obnova jedle, tisů a listnatých dřevin (kromě javoru). Pro dlouhodobé zachování populace tisů je nezbytné upravit počty spárkaté zvěře na únosný stav, umožňující nejen obnovu a odrůstání tisů, ale i dalších přimíšených dřevin druhové skladby.

d) rekreace a sport

Místo není nijak hojně turisticky navštěvováno a využíváno.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

- Oblastní plán rozvoje lesů (OPRL) pro oblast 8 – Křivoklátsko a Český kras, schváleno MZe, dne: 12.10.2000 pod č.j.: 1889/2000-5040.
- Rozhodnutí o zařazení lesů do kategorií lesa ochranného a lesa zvláštního určení, - § 8 – lesy zvláštního určení, subkategorie dle § 8 odst. 2 písm. a) – lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách.
- Rozhodnutí o zařazení honitby do jakostních tříd a stanovení minimálních a normovaných stavů.
- LHP Terešov (2016-2025)

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích

Přírodní lesní oblast	8 – Křivoklátsko a Český kras
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	317703 Terešov
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	52,12
Období platnosti LHP (LHO)	2016 - 2025
Organizace lesního hospodářství	
Nižší organizační jednotka	

V průběhu platnosti LHP došlo ke změně vlastníka. Současným vlastníkem celé ho území PR V Horách je Colloredo-Mannsfeld Jerome Dipl. Ing., se sídlem Švabínská 279, 338 08 Zbiroh.

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast:				
Soubor lesních typů (SLT)	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT (Macků 1999 + Hospodářská doporučení 1997)	Výměra (ha)	Podíl (%)
2A	javorobuková doubrava <i>Aceri - Fageto - Quercetum lapidosum</i>	JD +-2, BO +-5, DB 40-60, BK +-25, HB 0-20, JV 2-25, JS 0-3, JL +-8, LP 5-20, BŘK 0-2, BB 0-3, TS 0-1	2,82	5,40
3A	lipodubová bučina <i>Tilii - Querceto - Fagetum acerosum lapidosum</i>	SM 0-+, JD 10-20; DB 3-25; BK 50-70; HB 0-10; JV+-20; JL 0-3; JS +-1; LP 5-15, TS +	11,61	22,35
2K	kyselá buková doubrava <i>Fageto - Quercetum acidophilum</i>	BO 0-15, DB 50-70, BK 0-25, HB 0-10, LP 5-15, BŘ +-10	0,64	1,24
3K	kyselá dubová bučina <i>Querceto - Fagetum acidophilum</i>	JD 7-20, DB 5-30, BK 50-70, HB 0-3, LP+-12, BŘ +-5	9,13	17,46
2S	svěží buková doubrava <i>Fageto - Quercetum mesotrophicum</i>	JD+-5; BO 0-5; DB 50-70; BK+-25; HB 0-20; JV 0-5; JL 0-3; JS 0-3; LP 5-15; BB 0-+, BRK 0-+, TS +	1,14	2,11
3S	svěží dubová bučina <i>Querceto-Fagetum mesotrophicum</i>	SM 0-+, JD 10-20, DB 3-25, BK 50-70, HB 0-10, JV +-20, JS +-1, JL 0-3, LP 5-15	16,84	32,40

3V	vlhká dubová bučina <i>Querceto-Fagetum humidum fraxinosum</i>	SM 0-+, JD 30-40, DB 15-35, BK 20-40, HB 0-5, JV +5, JS +2, JL +-1, LP 2-15, OS +	0,83	1,60
2C	vysýchavá buková doubrava <i>Fageto-Quercetum subxerothermicum</i>	BO 0-10, DB 55-75, BK 0-15, HB 0-30, JV 0-+, JS 0-2, LP 5-15, BŘK +, BB +, TS +	9,11	17,44
Celkem			52,12	100 %

Porovnání přirozené a současné skladby lesa

Zkratka	Název dřeviny	Současné zastoupení (ha)	Současné zastoupení (%)	Přirozené zastoupení (ha)	Přirozené zastoupení (%)
Jehličnany					
SM	smrk ztepilý (<i>Picea abies</i>)	20,39	39,21	0-0,15	0-0,3
JD	jedle bělokorá (<i>Abies alba</i>)	4,92	9,38	3,77-8,00	7,2-15,3
BO	borovice lesní (<i>Pinus sylvestris</i>)	4,05	7,73	0,01-1,21	+2,3
TS	tis červený (<i>Taxus baccata</i>)	0,87	1,66	0,12-0,14	0,2-0,3
BOČ	borovice černá (<i>Pinus nigra</i>)	0,14	0,27	0	0
MD	modřín opadavý (<i>Larix decidua</i>)	2,02	3,86	0	0
DG	douglaska tisolistá (<i>Pseudotsuga menziesii</i>)	0,22	0,42	0	0
Listnáče					
BK	buk lesní (<i>Fagus sylvatica</i>)	2,06	3,94	19,06-29,27	36,4-55,9
DB	dub letní <i>Quercus robur</i> dub zimní <i>Quercus petraea</i>	5,41	10,32	8,47-19,96	16,2-38,2
HB	habr obecný <i>Carpinus betulus</i>	2,09	3,98	0-6,77	0-12,9
JV	javor klen (<i>Acer pseudoplatanus</i>) javor mléč (<i>Acer platanoides</i>)	5,48	10,45	0,20-6,57	0,4-12,6
JL	jilm horský (<i>Ulmus glabra</i>)	0,12	0,23	0,02-1,13	+2,2
JS	jasan ztepilý (<i>Fraxinus excelsior</i>)	2,21	4,22	0,15-0,60	0,3-1,2
LP	lípa malolistá (<i>Tilia cordata</i>) lípa velkolistá (<i>Tilia platyphyllos</i>)	0,77	1,48	2,18-7,71	4,2-14,8
BŘ	bříza bělokorá (<i>Betula pendula</i>)	0,79	1,50	0,05-0,52	0,1-1,0
JŘ	jeřáb ptačí (<i>Sorbus aucuparia</i>)			+	+
OS	topol osika (<i>Populus tremula</i>)	0,09	0,17	+	+
TŘ	třešeň ptačí (<i>Cerasus avium</i>)			+	+
BB	javor babyka (<i>Acer campestre</i>)			+	+
BŘK	jeřáb břek (<i>Sorbus torminalis</i>)			+	+
OLL	olše lepkavá (<i>Alnus glutinosa</i>)	0,04	0,08	0	0

Celkem	52,12	100 %	-----	-----
---------------	--------------	--------------	-------	-------

Hodnocení stupňů přirozenosti lesních porostů:

Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů viz příloha M5.

2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

Populace Terešovských tisů na území PR V Horách a v bezprostředním okolí je nejpočetnější a tím i nejvýznamnější populací tohoto zvláště chráněného druhu a území České republiky a patří mezi významné lokality i z evropského hlediska. Je zde soustředěna cca 1/4 všech tisů rostoucích v České republice na původních stanovištích.

Současné lesní porosty jsou oproti přirozenému stavu různou měrou pozměněny předchozím hospodařením a to jak z hlediska druhové skladby, tak věkové a prostorové výstavby. Nejblíže přirozenému stavu jsou lesní porosty na strmém severním až severozápadním svahu (porost 1B a částečně navazující 1C). Díky nižší intenzitě hospodaření způsobené těžkým terénem se zde zachoval vyšší podíl původních listnatých dřevin s hojným výskytem tisu.

Předchozí péče o chráněné území nebyla uplatňována a omezila se pouze na označení přírodní rezervace v terénu (pruhové značení, úřední tabule) a umístění informační tabule. Tento přístup se změnil cca před 20 lety. Došlo zde k vytvoření několik náseků a přípravných fází obnovy těžby (porosty 1Cb12, 1Cb7, 1Db8, 1Db12, 1Eb8) s výsadbou MZD a tisu červeného.

Zároveň zde minulý vlastník (rok 2006) vyvíjel snahu o zmenšení či zrušení rezervace. Tyto snahy se podařilo odvrátit. Současný vlastník Dipl. Ing., Jerome Colloredo-Mannsfeld koupil lesní pozemky s vědomím, že se na nich tato cenná přírodní rezervace nachází a je naděje, že jako dlouholetý lesní hospodář s rodovým majetkem začne (po dlouhých desetiletích pasivní ochrany tisů v PR) konečně uplatňovat obnovní prvky vedoucí k zachování a rozšíření populace tisů červeného na svém majetku.

Metodická opatření a další postupy

převzato z publikace Metodika managementu populace tisů červeného v přírodní rezervaci V Horách (Terešovské tisy) a v souvisejícím území se zřetelem na posílení jeho populace v daném území a záchranu genofondu tohoto silně ohroženého druhu, Dílčí výstup projektu SP/2d4/31/07, IFER, Jilové u Prahy

Základním předpokladem úspěšného prosazení opatření, nezbytných pro ochranu a zlepšení stavu populace Terešovských tisů, je nalezení způsobů, splňujících potřeby ochrany přírody, které budou akceptovatelné vlastníky lesů.

Z hlediska ochrany populace tisů jsou nejméně vhodné holosečné způsoby obhospodařování lesů, které byly dosud téměř výhradním postupem obnovy lesů. Naopak výběrné způsoby hospodaření, odpovídající nejlépe ekologickým nárokům tisů, budou vlastníky lesů pravděpodobně obtížně akceptovány, mj. zejména proto, že v porostech slunných dřevin (především dubu), ale i stinného buku, které jsou v PR V Horách základem přirozené druhové skladby, jsou výběrné způsoby hospodaření v podmínkách ČR nedostatečně teoreticky propracovány a ještě méně prakticky ověřeny.

Kompromisním východiskem je kombinace hospodářských způsobů (maloplošné podrovní způsoby hospodaření v kombinaci se skupinovitými sečemi, tzv. kotlíky a s uplatněním výběrů)

vycházející ze současného a cílového stavu lesních porostů a jejich atraktivitu z hlediska vlastníka lesů. Proto se doporučuje:

V hospodářsky málo atraktivních svahových porostech (por. 1B) omezit intenzitu hospodaření především na zdravotní výběr a případné nahodilé těžby. Tam, kde je těžba a přiblížení dřeva pro vlastníka ztrátová, ponechat porost samostatnému vývoji. Kde to terénní podmínky dovolí chránit perspektivní přirozenou obnovu tisu a jedle před škodami zvěří (případně ji doplnit sadbou a chránit) malými masivními oplocenkami, nebo individuální ochranou. Velké oplocenky jsou příliš zranitelné, nátěry repelenty jsou málo účinné.

Managementová doporučení ve svahových porostech podle porostních skupin

1Bb5 - v severovýchodním výběžku tvořeném tyčovinou až slabou kmenovinou s převahou smrku uvolňovat přimíšené dřeviny zásahy v úrovni;

1Bb14/8, 1Bb6 (různověké svahové porostní skupiny) pokud možno nerealizovat těžební zásahy do místy již beztak řídkého porostu horní etáže (smrk a modřín nevyjímaje – nechat dožít); tis zde netrpí útlakem; těžba v tomto terénu nadělá více škody než užítku; pokácet snad pouze stromy (souše) jejichž samovolným pádem hrozí poškození tisu; redukovat pouze akát okroužkováním kůry (příp. dvojitým řezem po obvodu kmene) po vyrašení; veškeré odumřelé dřevo pokud možno ponechat na místě.

V mýtných porostech s převahou smrku na terénně příznivých lokalitách V porostních skupinách 1Cb12, 1Db12, 1Eb13a, 1Eb13b zpomalit obnovu okrajovými sečemi, předsunout skupiny pro obnovu tisu s příměsí dalších dřevin, v prostoru mezi skupinami uplatňovat jednotlivý až hloučkovitý výběr nestejně intenzity (v průměru cca 30 – 50 m³/ha s návratností 5 – 6 let). Od východu příp. severu pomalý postup od okrajů – (clonně na ½ výšky porostu, nebo obsekem 1-2 řady stromů).

Menší zbytky mýtných porostů pokud možno nedomycovat, ale pokud to jejich zdravotní stav dovolí, obhospodařovat výběry. Ztrátu na výtěži kompenzovat silnějšími úrovnovými zásahy (výběry) v předmýtních, zejména smrkových porostech. Postupně snížení jejich zakmenění na 8,5 až 8 a dřívější nástup obnovy není na závadu, naopak je žádoucí. Cílem tohoto postupu je dosáhnout věkově diferencované obnovy s dostatečným podílem původních listnáčů, tisu a jedle, kde obnovený tis bude kryt ve skupinách převážně listnatých dřevin.

S ohledem na zájem vlastníka a s ohledem na vyšší cílový podíl dubu v obnově lze v omezeném rozsahu, tam, kde není ohrožena obnova, ani staré stromy tisu, připustit okrajovou nebo skupinovou holou seč do šíře rovné průměrné výšce porostu a rozlohy 0,2 ha (tj. např. 20 x 100 m), doporučuje se tento postup podmínit zastoupením dubu zimního nejméně 50 % a dostatečnou příměsí krycích stinných listnáčů (20 – 30 %); tyto skupiny budou cca po 50ti letech schopné přijmout obnovu tisu.

Managementová doporučení mýtných porostech podle porostních skupin:

1Cb12 - pokud možno nedomycovat zbytky porostní skupiny, zbývající části těchto porostních skupin využít pro podsadbu tisu a jedle a stinných listnáčů; tyto skupiny obhospodařovat výběry spolu s mladšími skupinami

1Db12 - realizovat předsunuté proclonění ve skupinách nebo kotlíky pro obnovu tisu a dalších stinných dřevin původní skladby a výběr po ploše; stávající porost je třeba plně využít jako kryt pro obnovu cílových dřevin, nespěchat

1Db8, 1Db12 a 1Eb13b - porostní plášť v jižním okraji PR důsledně šetřit, tvoří jej smíšené porosty s dostatečným podílem dlouhověkých dřevin; k jeho obnově přistoupit až dostatečně

odrostou severněji položená obnovní stádia; kolem tisů na jižním svahu rokle ponechat dostatečně velkou skupinu stabilních dřevin ke krytí tisů

1Eb13a - nedomycovat zbytky kmenoviny, vhodné by bylo kmenovinu integrovat do okolního porostu; v obnově pokračovat podrostně, návazně na obnovu mladšího porostu, porostní skupinu využít pro podsadby tisů a stinných cílových dřevin.

Obnova tisů a doprovodných stinných dřevin.

V porostech, kde vzniká a po určitou dobu přežívá přirozená obnova tisů (např. v rozpracovaném mýtném porostu 1Db12) ji vyhledávat, individuálně ochránit (masivní drátěné oplocenky na kůlech, drátěné oplocenky ubírají pod porostem méně světla než dřevěné a skýtají i pozdější ochranu proti bočnímu okusu a loupání). Obnovu individuálním až hloučkovitým výběrem v horní etáži uvolňovat.

Tam kde chybí přirozená obnova tisů, doplnit ji sadbou. Pro umělou obnovu tisů lze ve smrkových porostech vytvářet předsunuté skupiny (proclonění nebo kotlíky) o rozloze cca od 50 do 300 m², při clonném způsobu i větší skupiny.

Tis sázet ve sponu kolem 3 m, zbývající plochu doplnit sadbou lípy, habru, jedle nebo buku, do slunných částí větších mezer lze použít i dub; na stanovištích živné řady (SLT 2C, 3S) lze skupiny s řídkou výsadbou tisů prosázet břekem nebo třešní ptačí, které krom toho, že jsou cenné z hlediska ochrany přírody, poskytují pro vlastníka lesů cenné dřevo. Při výsadbě tisů ve sponu cca 3 m nevytvářet větší skupiny tisů než 300 m², neboť při tomto sponu vznikne postupně zcela zapojená skupina, která plochu dlouhodobě obsadí a znemožní tam do budoucna obnovu dalších dřevin. Podíl takto vzniklých tisových skupin by neměl překročit 20 % plochy porostu, za tohoto předpokladu bude na 1 ha kolem 200 tisů středního věku.

Při současné obnově tisů a ostatních dřevin je vhodnější kombinovat tis se dřevinami propouštějícími více světla.

Pro dosažení přirozeného věkového rozvrstvení populace tisů by se podíl mladých tisů měl pohybovat nejméně kolem 40 % z celkového počtu jedinců, tj. v případě PR V Horách kolem 1300 – 1400 jedinců obnovy tisů. Tomu při sponu 3 m (tj. zaujaté ploše 9 m²) odpovídá porostní plocha 1,25 ha. Nemá-li být překročen podíl tisů 20 % z plochy, je třeba k realizaci tohoto záměru nalézt kolem 6 ha porostů vhodných pro obnovu tisů. Tento záměr by se měl realizovat postupně v horizontu 10 – 15 let, pak obnovu doplňovat podle mortality a stárnutí tisů tak, aby se přibližně udržel podíl mladých jedinců tisů kolem 40 %.

Z předchozího propočtu dále vyplývá, že za předpokladu, že bude cca 1/3 obnovy tisů zajištěna přirozenou obnovou a zbytek sadbou, bude třeba zajistit kolem 1100 ks silné sadby tisů (optimálně obalovaná 2x školkovaná, 5-7 letá sadba, původ viz výše) včetně rezervy na vylepšení ztrát (20 – 25 %). Pro ochranu přirozené obnovy tisů proti škodám zvěří bude třeba cca 450 ks individuálních ochranných. Dále bude třeba vysadit podsadbou nebo do vytvořených předsunutých obnovních prvků (clonných obnovních skupin nebo kotlíků) 30 – 40 skupin tisů o průměrné výměře 200-300 m² a tyto skupiny rovněž ochránit oplocením. Do oplocených skupin podsadby tisů je vhodné doplnit mezi tis nedostatkové dřeviny trpící silně okusem (zejména jedli, břek, lípu).

Managementová doporučení pro obnovu tisů a doprovodných dřevin podle porostních skupin:

1Cb12, 1Db12, 1Eb13a, 1Eb13b využít pro hloučkovitou podsadbu tisem,

např. 1Cb5 a skupiny podobného charakteru - vhodné prostředí pro podsadby tisem skýtají skupiny listnatých tyčovin (klen, jilm, jasan) vzniklé v 60. – 70., kde pomístně chřadne jilm v důsledku grafiozy, nebo i smíšené jehličnato – listnaté skupiny, **např. 1Eb5** a skupiny podobného charakteru - jako krycí podrosty pro podsadbu tisem se mohou využívat i skupiny

tyčovin až kmenovin s vyšším podílem borovice a modřínu, neboť propouštějí tisové podsadbě dostatek světla; při podsadbách modřínových, případně borových skupin tiselem je třeba upravit zápoj horní etáže cca na 80 % a současně s tiselem podsadit skupinu i bukem, jedlí, nebo lípou a habrem; kvalitní oplocení takové podsadby je nezbytné; výše popsany postup, krom toho, že naplňuje zájmy ochrany přírody, přispívá k produkci kvalitního dřeva (modřínu či borovice), která může být, po dosažení zpeněžitelných dimenzí, postupně bez újmy na ochraně přírody vytěžena (doporučuje se ponechat výstavky stabilních dřevin horní etáže), funkci krycí dřeviny pro tis by do té doby měly převzít doprovodné dřeviny, u kterých je předpoklad, že porostou rychleji než tis.

Managementová doporučení v kulturách až tyčovinách dosud nevhodných pro existenci tisu.

Zásahy v uvedených porostních skupinách měly být zaměřeny na podporu dřevin původní druhové skladby. Pokud to není v zásadním rozporu se zájmy vlastníka lesa, je vhodné udržet v porostních skupinách vzniklých po holosečích vyšší podíl (alespoň 20 %) pionýrských dřevin (břízy, osiky, jeřábu, jívy). Zvláště důležité je chránit všechny vtroušené dřeviny původní skladby, včetně dřevin pionýrských, v nesmíšených jehličnatých skupinách. V pozdějším věku je možná postupná redukce pionýrských dřevin. Určité zastoupení pionýrských dřevin (ve smíšených porostech 5 – 10 %, v nesmíšených jehličnatých porostech 20 % i více) by však mělo být zachováno do věku jejich dožití. Z hlediska ochrany přírody je třeba výchovné zásahy zaměřit na úpravy druhové skladby. Měly by mít úrovnový charakter a z dlouhodobého hlediska by měly přispívat k podpoře druhové a prostorové diverzity porostu a do budoucna vytvářet podmínky pro obnovu tisu.

Managementová doporučení v kmenovinách ve středním až předmýtním věku.

Ve smíšených porostních skupinách s dostatečným zastoupením listnáčů, případně s příměsí světlo dostatečně propouštějících jehličnatých dřevin (borovice, modřínu) provést kvalitativní probírku (uvolnění kvalitních jedinců) a současně nenásilnou redukci smrku, borovice resp. modřínu (dle aktuálního zastoupení v porostní skupině) ve prospěch listnáčů, jedle a tisu. Pak vyhledat „nesmrkové“ partie o souvislé rozloze alespoň 500 m² a do nich umístit skupiny podsadby tisu (po 0,005 - 0,03 ha), event. doplněné o další stín snášející dřeviny. Uvedený postup kromě posílení populace tisu a zvýšení druhové a prostorové diverzity lesa, má pro vlastníka lesa efekt v čistění a podpoře tvorby kvalitních kmenů cenných listnáčů a v pozitivním vlivu na půdu a tím na objem produkce.

S výjimkou exponovaného svahu v por. 1B v současnosti na území PR nejsou mýtné porosty s významným zastoupením listnáčů a jedle. Takové partie jsou však v předmýtních porostech. Vedle využití pro obnovu tisu (viz vpředu), je žádoucí dosáhnout co nejvyšší podíl jejich přirozené obnovy původními dřevinami. Není na závadu, dostaví-li se po úrovnových zásazích, event. výběrech, jejich „předčasná“ obnova. Závažné riziko pro přežívání této obnovy však představuje současná intenzita škod působených zvěří. S uvolňováním takto vzniklé obnovy nespěchat, obnovu uvolňovat pouze v malých hloučcích těžbou nekvalitních nebo „zralých“ stromů (které z hlediska vlastníka dosáhly výhodného zpeněžení). Sníží se tím potřeba pozdějších výchovných zásahů a podpoří prostorová diverzita. Po dosažení mýtního věku je možno pokračovat buď dalším postupným výběrem zralých stromů (přednostně smrku, modřínu, borovice a douglasky), nebo dokončit obnovu clonně. Rychlost postupu přizpůsobit převládající dřevině v obnově (u obnovy dubu a borovice postupovat rychleji, nad obnovou jedle a tisu pomalu). Je vhodné nechat do následného porostu kolem cest a přibližovacích linek (kvůli pozdější bežeškodné těžitelnosti) zarůst stabilní výstavky kvalitních dřevin původní druhové skladby.

Managementová doporučení v kmenovinách ve středním až předmýtním věku podle porostních skupin:

1Cb7, 1Db8 - doporučuje se provést standardní výchovný zásah v úrovni, zaměřený na podporu kvality a rozvoje korun listnáčů, zejména dubu a jen přiměřenou redukci modřínu, smrku a borovice ve prospěch tisu a listnáčů, nikoli „vyloučit zcela modřín, redukce smrku a borovice s klenem“, důvodem je využití tohoto porostu (dřevin propouštějících korunami dostatek rozptýleného světla) jako dočasného krytí pro podsadby tisu a dalších stinných dřevin původní skladby (jedle, buku); vhodné stabilní dřeviny horní etáže ponechat do mýtní zralosti, event i déle jako výstavky;

1Eb8 – soustředit se na úroňový zásah ve smrku a na podporu zastoupení příměsí, nesmrkové partie využít pro obnovu tisu (viz předchozí).

Bohužel v tomto porostu již došlo v tomto decéniu na 3 místech k nahodilé těžbě. Negativní ukázka, proč je nutné dosáhnout věkově a druhově diferenciovaného, stabilního mateřského porostu, který odolá případnému kalamitnímu vlivu a nedojde k velkému, okamžitému odclonění horního „ochranného“ patra na velkých plochách a následnému úhynu tisu červeného po jeho okamžitém osvětlení. (viz kap. 2.6 – Prioritní zájem č.2.)

Úprava stavů spárkaté zvěře a snižování škod působených zvěří.

Je nezbytné usilovat o dosažení únosných stavů spárkaté zvěře, srnčí zvěř nevyjímaje (působí okusem významné škody nejen na tisu, ale i jedli, javorech a dalších listnáčích). Zvláště naléhavá je redukce nepůvodních druhů zvěře (především jelena siky a mufloní zvěře). Negativní vliv spárkaté zvěře na stav lesních ekosystémů a konkrétně na udržitelnost populace tisu, mnohonásobně převyšuje vliv nepůvodních dřevin.

Je nutné zcela vyloučit možnost přikrmování zvěře (včetně solisek) v celé PR V Horách a jejím ochranném pásmu.

Vzhledem k tomu, že snižování neúnosně vysokých stavů spárkaté zvěře je záležitost přesahující rámec tohoto ZCHÚ, a nelze proto předpokládat rychlé dosažení únosných stavů zvěře, je nezbytné výsadby tisu, jedle a listnatých dřevin chránit. Vzhledem k pomalému odrůstání tisu a jedle je zatím jedinou spolehlivou ochranou důkladné a trvanlivé oplocení jejich obnovy. Doporučuje se vytváření menších oplocenek, protože při jejich poškození (pádem stromů, návštěvníky lesa atd.) není ohrožena obnova na velké ploše. Jejich výhodou je jejich přehlednost a také to, že zvěř nemá takovou tendenci do nich pronikat.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Prioritním zájmem ochrany území je zachování významné lokality v reprezentativním stavu a zabezpečení reprodukce tisu červeného.

Základním předpokladem úspěšného prosazení opatření, nezbytných pro ochranu a zlepšení stavu populace Terešovských tisů, je nalezení způsobů, splňujících potřeby ochrany přírody, které budou akceptovatelné vlastníky lesů.

Prioritní zájmy pro období platnosti plánu péče jsou především:

1. Nutná úprava stavů spárkaté zvěře a snižování škod působených zvěří.

S tím souvisí vyloučení možnosti příkrmování zvěře na území PR a v co nejširším okolí, aby nedocházelo k přitahování a zdržování zvěře v rezervaci. – Možný konflikt s místním mysliveckým sdružením.

2. Optimalizace druhové skladby a prostorové a věkové výstavby porostů

Cílem je vytvoření pestré druhové skladby a jemné smíšení dřevin, které vytváří, vzhledem k rozdílným nárokům druhů dřevin, předpoklad pro vznik věkově a prostorově diverzifikovaného lesa – který v budoucnu vytvoří stabilní mateřský porost. Ten je vhodným prostředím pro obnovu celé škály původních dřevin, zejména stinných, kterým zajistí dostatečný dlouhý vývoj.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

a) péče o lesy

Rámcová směrnice péče o les podle souborů lesních typů

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů			
1	les zvláštního určení	3A, 3K, 3S, 2C (2A, 2K, 2S, 3V)			
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT		Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)			
3A, 3K, 3S, 2C (2A, 2K, 2S, 3V)		BK 50, DB 30, HB 10, JD 5, LP 3, JV 2, TS +			
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
smíšený		smíšený s převahou SM			
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)		Hospodářský způsob (forma)		Hospodářský způsob (forma)	
výběrný, podrostití		výběrný, podrostití (násečný)			
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba
150 – fyzický věk	40 (nepřetržitá)	120 – fyzický věk	40 (nepřetržitá)		
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
snížení zastoupení SM a nepůvodních dřevin, zvýšení zastoupení JD, TS a listnatých dřevin přirozené skladby, samovolný vývoj					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
jednotlivý až skupinový výběr, v smrkových skupinách je možno zakládat clonné skupiny k podsadbě JD a zmlazení listnatých dřevin a TS, důsledně se v obnově šetří a podporuje JD, JV, LP, JL, TS sukcesní dřeviny do zastoupení 50 % se považují za plnohodnotnou obnovu JMP, kůň, železný kůň, UKT, SLKT transport dřeva se provádí šetrnými technologiemi a v obdobích, kdy se snižuje riziko poškození půdního krytu, stromů a přirozené obnovy (základní ochranná podmínka – intenzivní technologie) ponechání dřevní hmoty v porostu (min. 10 %, hospodářsky špatně využitelná hmota)					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
– přednostně se využívá obnova přirozená (především ve starších SM částech), umělou obnovou a podsadbami doplňovat nedostatkové dřeviny přirozené skladby s ohledem na stanovištní podmínky (obalovaná sadba; hloučky po 10–30 ks v řídkém sponu; JL po 5–10 ks, hloučky vzdálené cca 100 m) – sukcesní dřeviny do zastoupení 50 % se považují za plnohodnotnou obnovu MZD: BK, JD, JV, JL, JS, LP, TR, TS, BR, OLL					
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)					
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově			
3A, 3K, 3S, 2C (2A, 2K, 2S, 3V)	JD 20, BK 30, JV 20, LP 20, TS +, JL +	silné sazenice, jamková sadba individuální a skupinová ochrana			
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií					

<ul style="list-style-type: none"> – ochrana proti buření ožínáním – ochrana proti zvěři – mechanická i chemická – v rámci péče o kultury neodstraňovat sukcesní dřeviny – výchovou včas podpořit přimíšené dřeviny, úmyslné usměrňující zásahy až do stádia dospívajících kmenovin (cca 60–80 let) mají charakter výběru zaměřeného na podporu druhové a prostorové diverzity, plošná podúrovňová výchova se neprovádí; kromě výběru upravujícího druhovou skladbu, ve smrkových porostech výběrem podporovat fenotypově vhodné jedince, v mladých porostech (do 50ti let) se do zastoupení 50 % tolerují sukcesní dřeviny (atraktivita biotopu)
<p>Opatření ochrany lesa včetně doporučených technologií</p> <ul style="list-style-type: none"> – asanace smrkových polomů a kůrovcem napadených stromů – použití biocidů je podmíněno udělením výjimky ze základních ochranných podmínek PR
<p>Provádění nahodilých těžeb včetně doporučených technologií</p> <ul style="list-style-type: none"> asanace aktivního kůrovcového dříví – viz výše, SM hmotu lze vyklidit
<p>Poznámka</p> <ul style="list-style-type: none"> - zredukovat stavy zvěře

b) péče o rostliny

Nevyžadují zvláštní péči. V roce 2007 zde bylo při inventarizačním botanickém průzkumu (Kučera T.) nalezeno 136 druhů vyšších rostlin. V převážné většině jde o druhy přirozených listnatých lesů (zejména druhy sv. *Carpinion a Genisto germanicae-Quercion*) a suťových lesů (sv. *Tilio-Acerion*). Vyskytují se ale rovněž druhy typické pro mělké půdy na kyselých horninách s dominantní borovicí lesní (reliktní bory sv. *Dicrano-Pinion*) a druhy lužních lemů (sv. *Alnion incanae*). Větší část území je poznamenána výsadbou lesních monokultur, zejména smrkových.

Invazní druhy se nevyskytují.

c) péče o živočichy

Nevhodné hospodaření se zvěří má za následek dlouhodobý nárůst stavů spárkaté zvěře. Na celém území jsou stavy spárkaté zvěře mnohonásobně překročeny. Škody působené zvěří představují v současnosti nejzávažnější faktor ohrožující dlouhodobou existenci tisu!

Závažnost škod působených zvěří nespočívá jen v zablokování obnovy tisu či další škody na odrostlých stromech tisů zkracující jejich životnost. Jedná se především o změny biotopu, ke kterým opakované poškozování obnovy ostatních druhů dřevin vede, a to především snížením zastoupení melioračních a zpevňujících dřevin v druhové skladbě porostů, omezení přirozené obnovy, snížení věkové a prostorové diverzity porostů a tím do budoucna „skokový“ charakter jeho rozpadu nebo obnovy krycího porostu na tise, což zpravidla vede k rychlému odclonění a uvolnění tisů z hlubokého zástiny, které zapříčiní odumření tisů.

Je nutné snížit stavy zvěře a neumisťovat krmná zařízení (krmeliště, vnaďiště a slaniska apod.) v rezervaci ani v jejím ochranném pásmu.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy

Přílohy:

tabulka „Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich“ – příloha T1

lesnická mapa porostní – příloha M3

lesnická mapa typologická – příloha M4

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Péče o lesní porosty

- Vyloučit uplatnění holosečných obnovních prvků; porosty nedomycovat až na hranici PR, dokud neodroste spodní etáž do stádia zajištění. Uplatňovat podrostní způsob hospodaření, případně výběry a náseky.
- Zastoupení smrku v obnově by nemělo v porostních skupinách přesáhnout 30 %; obnovu orientovat především na původní listnaté dřeviny a jedli, její podíl v obnově by měl dosáhnout alespoň 10 %.
- Šetřit a podporovat vtroušenou jedli a přimíšené listnaté dřeviny. Ve zvýšeném rozsahu je ponechávat jako výstavky k přirozenému rozpadu.
- Zvýšit podíl dřeva ponechaného k zetlení (včetně sterilních, zejména listnatých souší), především méně kvalitního a znehodnoceného dřeva listnáčů silných dimenzí.
- Používat šetrné těžební a transportní technologie minimalizující poškození půdního povrchu, stromů a přízemní vegetace.
- Neumísťovat krmná zařízení pro zvěř (soustředění zvěře a následné škody).

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů			
2	les hospodářský (les zvláštního určení)	dle OPRL (http://geoportal1.uhul.cz/OprlMap/)			
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT		Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)			
dle OPRL		JD 10, SM 30, BK 55, JV 5, (JL, LP, TŘ, TS, BŘ, BO, JS) +			
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
SM		BK (smíšené porosty)			
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)		Hospodářský způsob (forma)		Hospodářský způsob (forma)	
podrostní, násečný		podrostní, násečný			
Obmýti	Obnovní doba	Obmýti	Obnovní doba	Obmýti	Obnovní doba
dle OPRL	dle OPRL	dle OPRL	dle OPRL		
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
– snížení podílu SM ve prospěch listnáčů a zvýšení zastoupení jedle a listnáčů přirozené skladby					

Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií		
<ul style="list-style-type: none"> – v SM porostech zajistit příměs BK a JD v předsunutých prvcích, nebo okrajovou clonnou sečí s případnou podsadbou – v silně zabuřenělých porostech kombinovat předsunuté prvky s násekem – důsledně se v obnově šetří a podporuje JD, JV, LP, JL – ve smíšených porostech se k zetlení ponechává minimálně 20% odumřelého dřeva – sukcesní dřeviny do zastoupení 50 % se považují za plnohodnotnou obnovu – včasné rozčlenění porostů – JMP, kůň, železný kůň, UKT, SLKT – transport dřeva se provádí šetrnými technologiemi a v obdobích, kdy se snižuje riziko poškození půdního krytu, stromů a přirozené obnovy (základní ochranná podmínka – intenzivní technologie) 		
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu		
<ul style="list-style-type: none"> – přednostně se využívá obnova přirozená, umělou obnovou a podsadbami doplňovat nedostatkové dřeviny přirozené skladby s ohledem na stanovištní podmínky – MZD: BK, JD, JV, JL, JS, LP, TR, TS, BŘ, 		
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
dle OPRL	JD 20, SM 25, BK 40, JV 10, LP 5, (JL, TR, TS, JS) +	silné sazenice, jamková sadba individuální a skupinová ochrana
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
<ul style="list-style-type: none"> – ochrana proti bušení ožínáním – ochrana proti zvěři (individuální a skupinová ochrana), lze používat repelentní přípravky, podporovat MZD – v rámci péče o kultury ponechat část sukcesních dřevin – výchovou včas podpořit přimíšené dřeviny – v mladších SM porostech intenzivní zásahy (volnější koruna), ve starších porostech ponechávat podúroveň – v mladších BK porostech výběr předrostů, v dospívání podpora kvalitních stromů 		
Opatření ochrany lesa včetně doporučených technologií		
<ul style="list-style-type: none"> – asanace smrkových polomů a kůrovcem napadených stromů – ochrana obnovy proti škodám zvěří dle potřeby 		
Provádění nahodilých těžeb včetně doporučených technologií		
- asanace aktivního kůrovcového dříví, SM hmotu lze vyklidit		
Poznámka		
- zredukovat stavy zvěře		

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Obnova pruhového značení.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Současné vymezení hranice přírodní rezervace nezahrnuje výskyt všech tisů v širší lokalitě. Jihozápadním směrem na svahu k Vejvanovickému potoku a jižně od současné hranice v dubovém porostu pod kótou Čihátka, se nachází významné skupiny tisů, které by bylo vhodné zahrnout do ZCHÚ.

Populace Terešovských tisů na území PR V Horách a v bezprostředním okolí je nejpočetnější a tím i nejvýznamnější populací tohoto zvláště chráněného druhu a území České republiky a patří mezi významné lokality i z evropského hlediska. Je zde soustředěna cca 1/4 všech tisů rostoucích v České republice na původních stanovištích. Z těchto důvodů se v odborných publikacích uvádí návrhy na rozšíření současné rezervace na národní přírodní rezervaci. Tento

záměr je nutné projednat ze současným vlastníkem a v případě jeho souhlasu realizovat přehlášení a rozšíření území na NPR.

Při digitalizaci katastru došlo k přečíslování parcel a úpravám výměr. Ve vyhlášovacím předpisu je uveden pozemek p.č. 632/1 o výměře 50,63 ha. Nesoulad mezi výměrou ve vyhlášovacím předpisu a skutečností by měl být odstraněn přehlášením.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejnosti

Nenavrhují se.

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

Území má vzhledem ke své jedinečnosti ohromný potenciál pro výzkum, propagaci a odbornou i laickou veřejnost. Výsledky výzkumů budou využity formou odborných přednášek, článků a publikací. Rezervace by měla být využívána pro odborné exkurze.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Inventarizační průzkum populace tisu červeného cca po 15-20 letech

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
pruhové značení, úřední tabule		10 000
výstavba oplocenek, individuální ochrana MZD		150 000 – možné čerpání dotačních titulů dle NV č. 30/2014 Sb.
podpora tisu (výsadba, podsadby, oplůtky.....)	-----	200 000 – možné čerpání dotačních titulů dle NV č. 30/2014 Sb.
Jednorázové a časově omezené zásahy celkem (Kč)	-----	
Opakované zásahy		
Opakované zásahy celkem (Kč)		
N á k l a d y c e l k e m (Kč)	-----	

4.2 Použité podklady a zdroje informací

- Demek J. editor (1987). Hory a nížina, zeměpisný lexikon ČSR, Academia Praha
- Doležal Z., Cihlár V. (2007). Entomologický inventarizační průzkum, Plzeň
- Fellner R. (2007). Mykologický průzkum PR V horách, Praha
- Hofman J. (1966). O bývalém a dnešním rozšíření tisu v Čechách, Průhonice
- Hostička M. (1971). Chráněná území v Západočeském kraji, KSPPOP Plzeň
- Kubát K. (2002). Klíč ke květeně České republiky, Academia Praha
- Kučera T. (2007). Botanický inventarizační průzkum, Plzeň
- LHP Terešov, platnost 2016 - 2025
- Merklová, L. (2004). Vyhodnocení stavu populace tisu (*Taxus baccata* L.) v území navazujícím na západní hranice CHKO Křivoklátsko, Diplomová práce MZLU LDF, Brno,
- Merklová L. a Tichá S. (2005). Současný stav a vývoj populace tisu červeného v PR „V Horách“, Ochrana přírody 60/6, str.179-182
- Neuman J. (1918). Tisy na střední Berounce a v kostelíku Milíčovském, Krása našeho domova 12:95
- Plíva K. (1983). Přehled lesních typu a jejich souborů v ČR – tabulka, Lesprojekt Brandýs nad Labem
- Plíva K. (1991). Funkčně integrované lesní hospodářství 1, Přírodní podmínky v lesním plánování, ÚHÚL Brandýs nad Labem
- Procházka J., Pilát A. (1928). O tisu, zvláště vzhledem k zemím československým, sborník ČsAZ, III. A.(42) Praha, str. 300-383
- Plán péče o přírodní rezervaci V horách na období 2016-2025, zhotoveno pro Krajský úřad Plzeňského kraje, HHS Planá
- Skuhřavá M. (1965). Rozšíření bejlmorky tisové v ČSSR a její škodlivost, Lesnický časopis, str. 71-76

Stejskal J. (1971). Hodnocení agronomických vlastností našich půdotvorných substrátů, Studie ČSAV 10/1971, Academia

Svoboda P. (1941). O tisech ve středních Čechách II. Krása našeho domova 33

Svoboda P. (1943). Křivoklátské lesy – dějiny dřevin a porostů, Studia Botanica Čechica, str. 460

Vokoun J. (1997). Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů. Rozpracování příloh č. 2, 3 a 4 vyhlášky č. 83/1996 Sb. o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů, příloha Lesnické práce 1/1997

Zatloukal V., Mánek J., Kadera J., Čurn V. (2001). Inventarizace a genetická diverzita tisu červeného ve ZCHÚ ČR jako podklad pro záchranná opatření a pro jeho reintrodukci, Vimperk.

Zatloukal V., Holeciová J. (2008). Rozšíření tisu červeného v České republice se zřetelem na jeho ekologickou amplitudu, vyhodnocení rizikových faktorů a zpracování komplexního návrhu opatření pro záchranu tohoto silně ohroženého druhu, Výroční zpráva o průběhu řešení projektu MŽP SP/2d4/31/07, IFER, Jílové u Prahy

Žebra, V. (1995). Inventarizace tisu červeného – *Taxus baccata* L. V CHKO Křivoklátsko. Diplomová práce, MZLU LDF. Brno.

Metodika managementu populace tisu červeného v přírodní rezervaci V Horách (Terešovské tisy) a v souvisejícím území se zřetelem na posílení jeho populace v daném území a záchranu genofondu tohoto silně ohroženého druhu, Dílčí výstup projektu SP/2d4/31/07, , IFER, Jílové u Prahy

<http://nahlizeni.dokn.cuzk.cz>

<http://mapy.kr-plzensky.cz>

<http://drusop.nature.cz>

<http://mapy.nature.cz/>

4.3 Seznam používaných zkratek

ČR	Česká republika
ex.	Exemplář
GP	geometrický plán
CHPV	chráněný přírodní výtvar
LHC	lesní hospodářský celek
LHP	lesní hospodářský plán
LT	lesní typ
SLT	soubor lesních typů
MěÚ	Městský úřad
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
MZCHÚ	maloplošné zvláště chráněné území
O	ohrožený druh dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. v aktualizovaném znění
KO	kriticky ohrožený druh dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. v aktualizovaném znění
SO	silně ohrožený druh dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. v aktualizovaném znění
OkÚ	Okresní úřad
OOP	orgán ochrany přírody
OPRL	Oblastní plán rozvoje lesa
OŽP	odbor životního prostředí
PR	přírodní rezervace

SMO	státní mapa odvozená
ZPMZ	záznam podrobného měření změn
ŽP	životní prostředí
PPK	Program péče o krajinu (národní dotační program)
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesa
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IP	inventarizační průzkum
EVL	evropsky významná lokalita
VZCHÚ	velkoplošné zvláště chráněné území
C3	ohrožené (IUCN)
C4a	vzácnější taxony vyžadující další pozornost – méně ohrožené (IUCN)

4.4. Plán péče zpracoval

Ing. Milan Sekáč, Koterovská 87, Plzeň

říjen 2024

5. Přílohy

Tabulky: Příloha T1 - **Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich**

Mapy: Příloha M1 - **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 - **Katastrální mapa se zákřesem ZCHÚ**

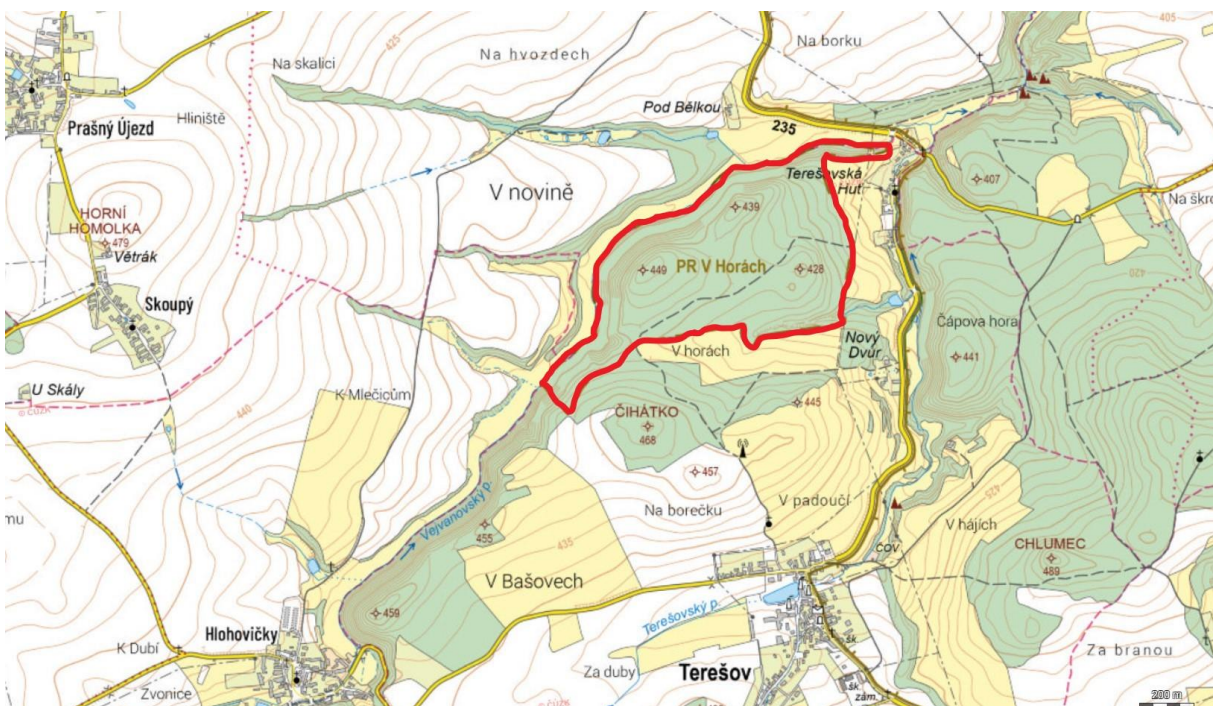
Příloha M3 - **Lesnická mapa porostní**

Příloha M4 - **Lesnická mapa typologická**

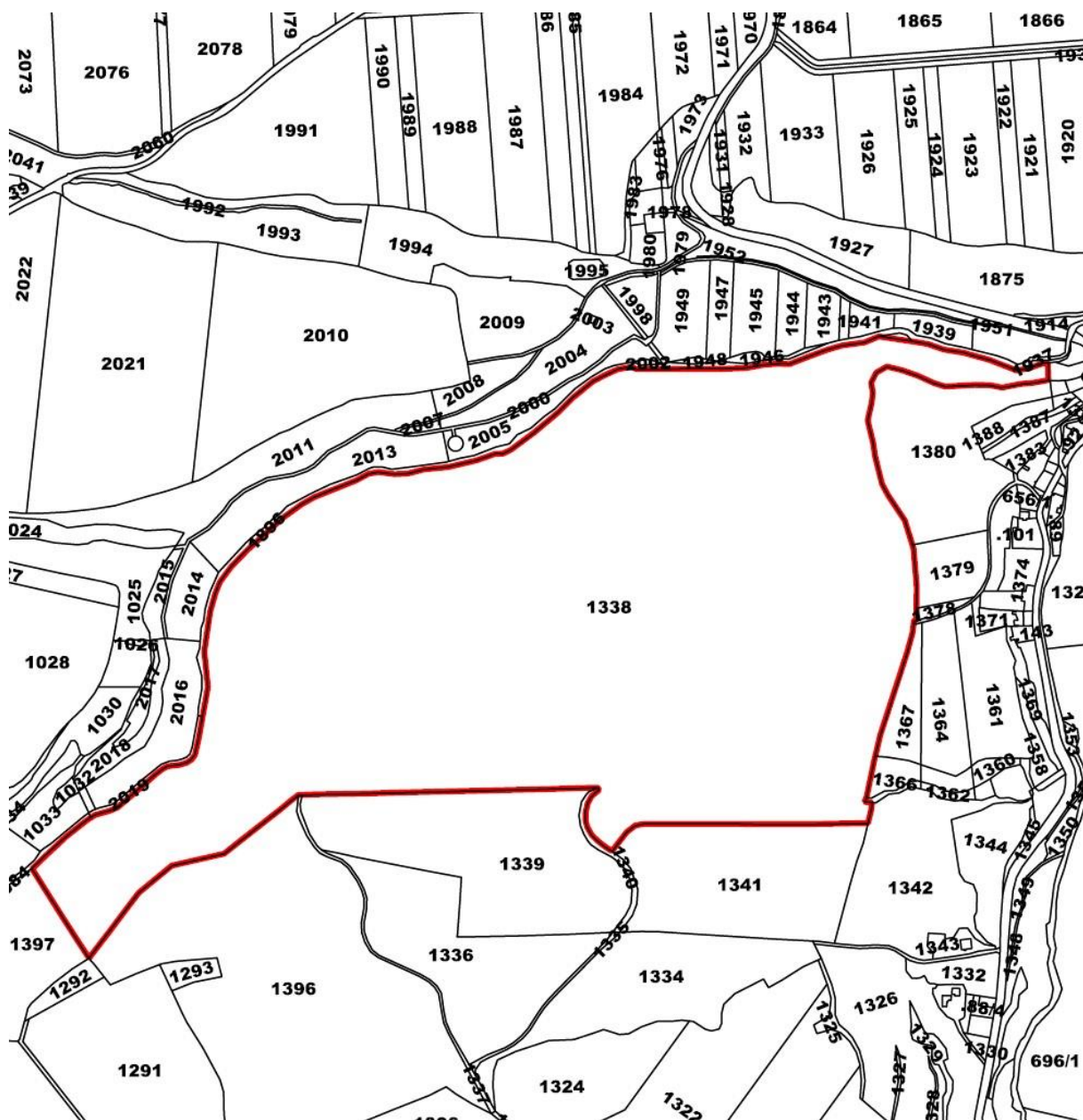
Příloha M5 - **Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů**

Fotografická příloha

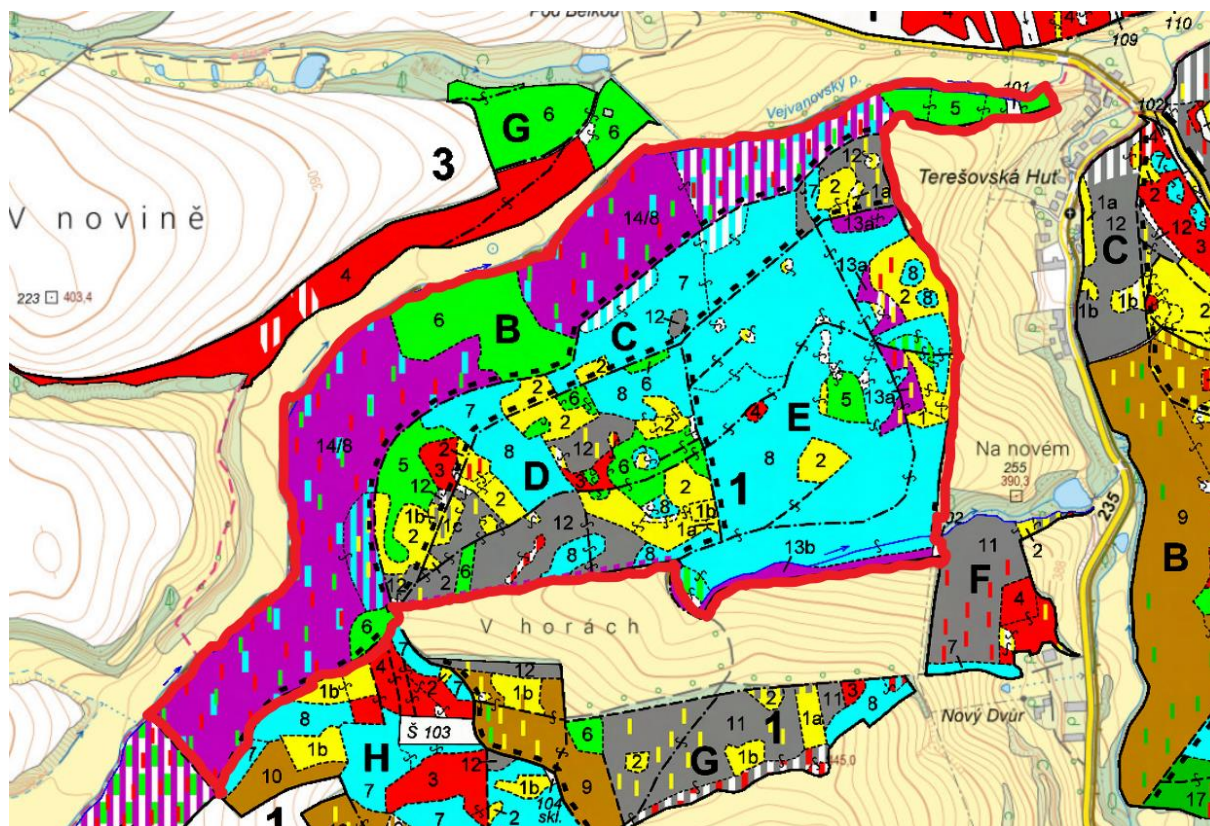
Orientační mapa se zákresem PR V Horách

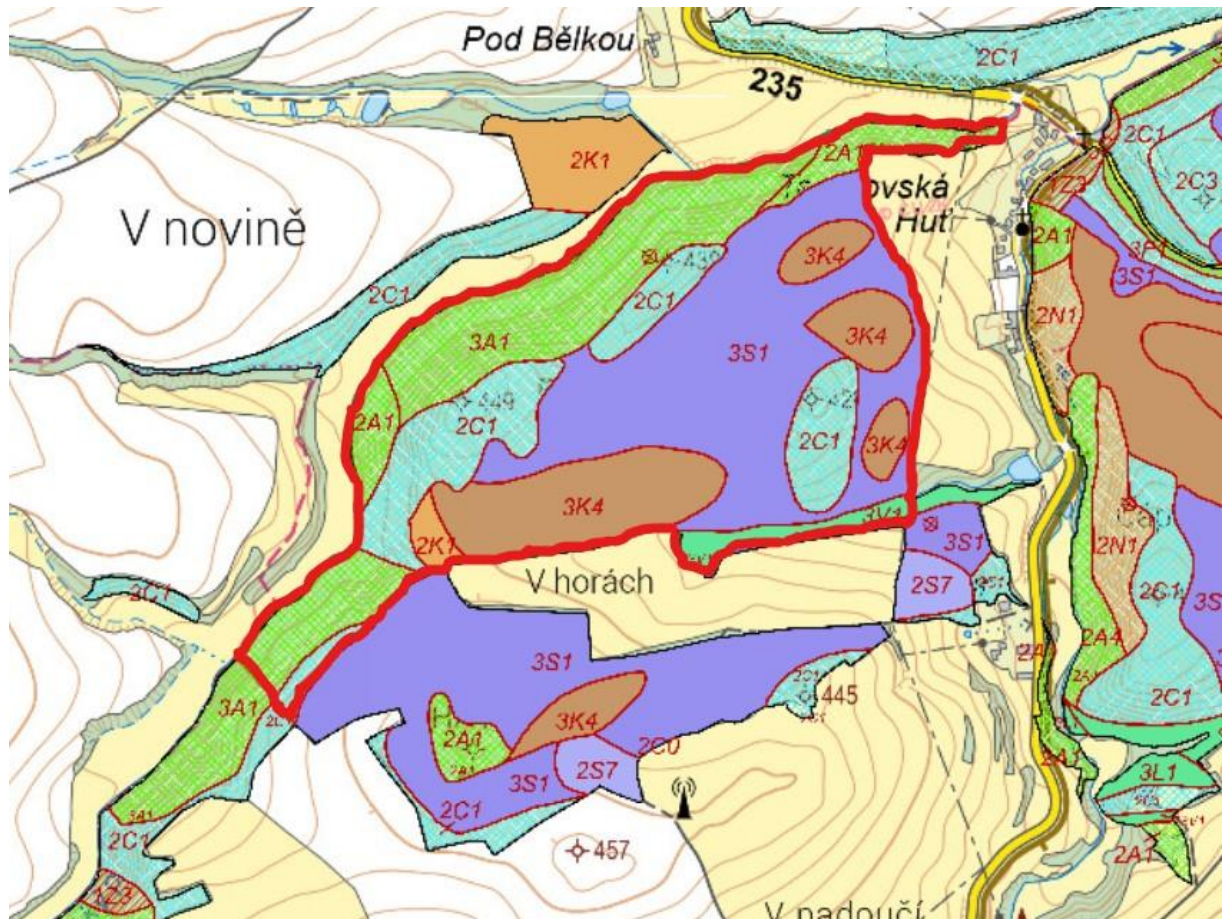
Katastrální mapa se zákresem PR V Horách

Porostní mapa s vyznačením hranice PR V Horách

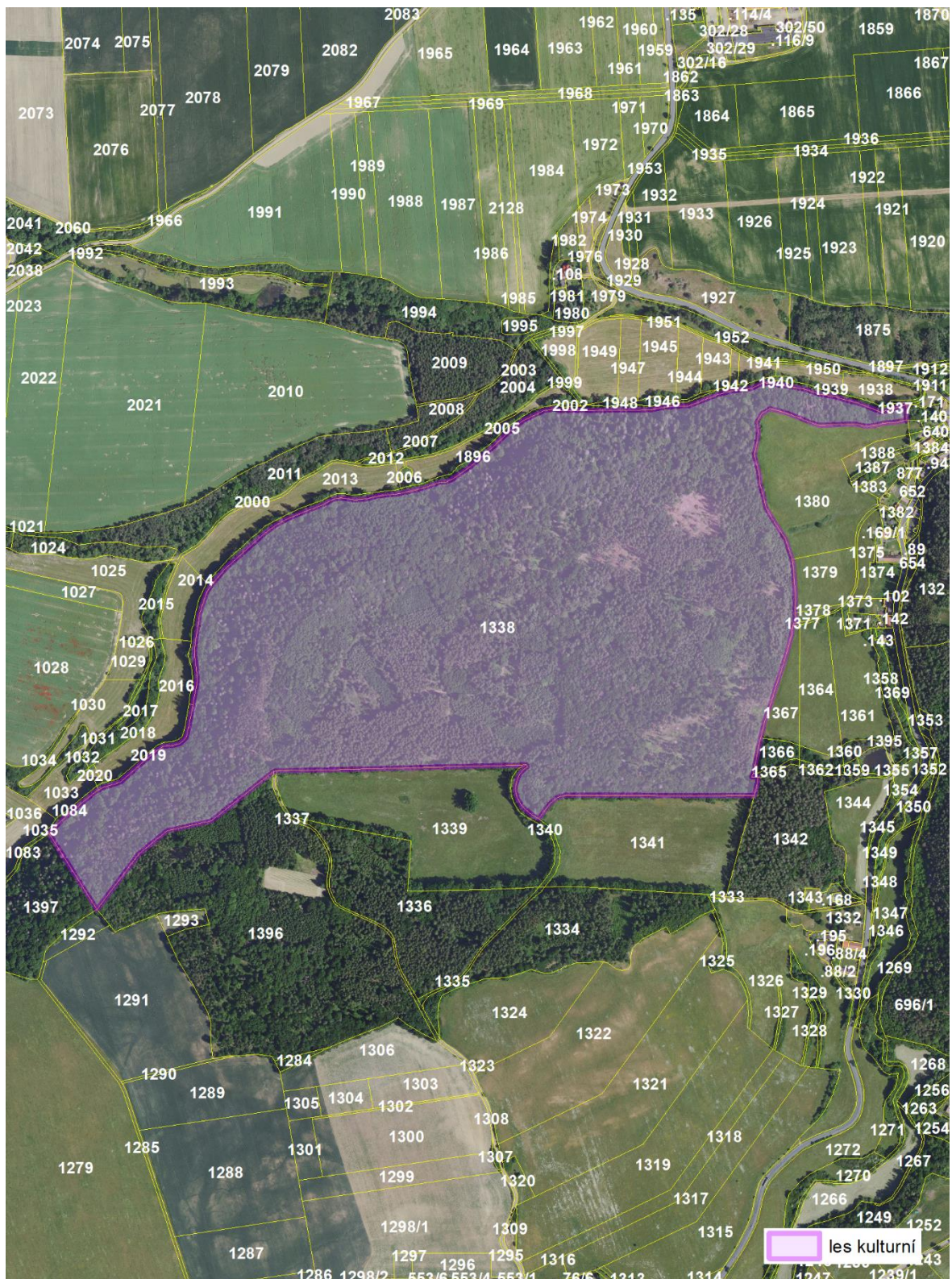
Typologická mapa se zákresem PR V Horách

Lesní typy:

- 2A1 – javorobuková doubrava bažanková
- 3A1 – lipodubová bučina bažanková
- 2C1 – vysýchavá buková doubrava biková
- 2K1 – kyselá buková doubrava metlicová
- 3K4 – kyselá dubová bučina kostřavová
- 3S1 – svěží dubová bučina šťavelová
- 3V1 – vlhká dubová bučina netýkavková

Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

Fotografická příloha

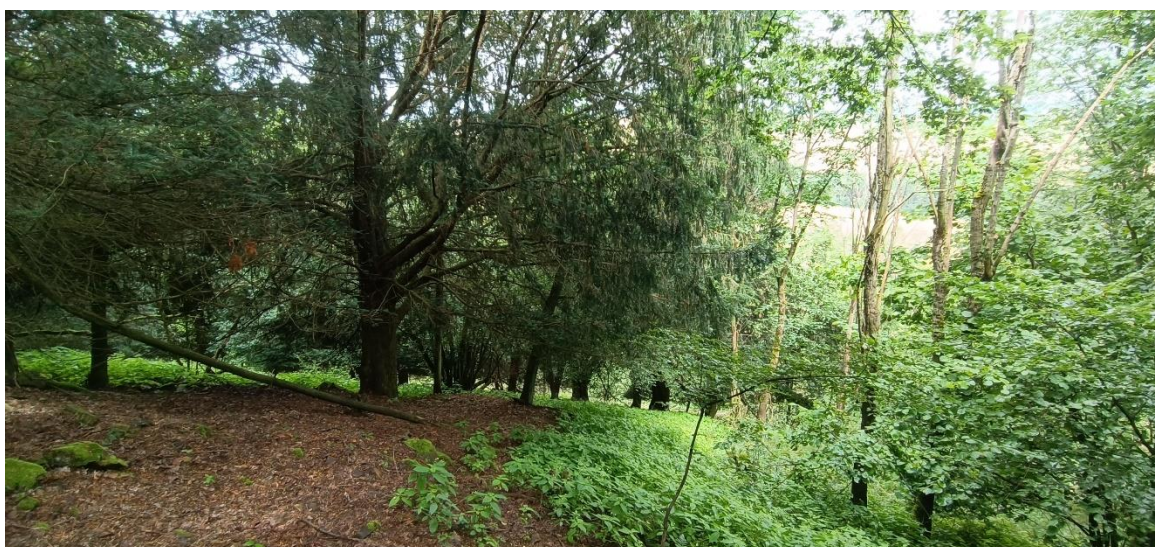
Pohledy do porostu 1Db12 – mýtné SM porosty místy se započatou obnovou – realizovat předsunuté proclonění ve skupinách nebo kotlíky pro obnovu tisů a dalších stinných dřevin původní skladby, výběr po ploše. Stávající porost využít jako kryt pro obnovu cílových dřevin – nespěchat s obnovou.

Část porostu 1Cb7 – v minulosti umělá výsadba tisu (největší zastoupení tisu červeného v rezervaci). Viditelná přirozená obnova tisu, která se díky vlivu zvěře po prvním roce zcela ztratí

Pohledy do nejcennější části přírodní rezervace, porost 1Bb14/8 – nedělat těžební zásahy, samovolný vývoj, chránit přirozenou obnovu tisů a jedle (popřípadě ji doplnit sadbou) před škodami zvěří malými oplocenkami

Pohledy do porostu 1Eb8 – smíšený porost předmýtního věku, na 3 místech zde došlo k nahodilé těžbě. Negativní ukázka, proč je nutné dosáhnout věkově a druhově diferenciovaného, stabilního mateřského porostu, který odolá případnému kalamitnímu vlivu a nedojde k velkému, okamžitému odclonění horního „ochranného“ patra na velkých plochách a následnému úhynu tisu červeného po jeho okamžitém osvětlení.

